

MAMA, I TI SI DIJETE!

Maloljetnička trudnoća je trudnoća u adolescentica između 15 i 19 godina. Prosječan početak spolnog života djevojaka je sa 17 godina i dva mjeseca, a mladića sa 16 godina i tri mjeseca. Statistički podatci pokazuju da tek 40% parova koristi neki oblik kontracepcije, a samo 27% ih koristi zaštitu pri prvom spolnom odnosu.

Kada mladi stupaju u intimne odnose oni to zasigurno ne čine da bi imali dijete. Najčešće to čine zbog znatiželje, zbog zabave, ponekad osjećaju pritisak vršnjaka

Iako se o temi maloljetničkih trudnoća malo govori u školama, obiteljima i društvu uopće, problem maloljetnih majki sve je prisutniji i u svijetu i kod nas. Prema posljednjim podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo samo tijekom 2005.

a nažalost mnogi se na odnos odluče pod utjecajem alkohola ili droge. Scenarij otprilike ide ovako: Djevojka i dečko su zajedno, i sve je dobro dok ju on ne počne nagovarati da „idu do kraja“. Ona misli da je zrela za to, da će ju on ostaviti ako to ne učini. I pristane. Naravno, pri tom zaboravljaju na rizik i upuštaju se u odnos bez zaštite i dogodi se... Nakon mjesec dana ona drži u ruci test za trudnoću i on je pozitivan. I što sada? Tko je zapravo kriv za to? On, koji ju je nagovarao, ili možda ona, što je pristala? Možda je

godine zabilježeno je **1865 poroda i još 400 legalnih prekida trudnoće kod djevojaka u dobi od 14-19 godina.**

Međutim, i ti podatci su nedostatni jer još uvijek nije provedeno nijedno ozbiljnije istraživanje o problemu maloljetničkih trudnoća i zbog toga je teško odrediti pravi postotak maloljetničkih prekida trudnoće. Opravdano se sumnja u ilegalno obavljanje abortusa jer za odobrenje pobačaja maloljetne trud-

krivo njihovo neznanje jer ih nitko nije upoznao sa onim što bi morali znati. Tu su zakazali i roditelji, a možda i škola. Ali djevojci, koja se našla u takvoj situaciji, sada su važniji odgovori na neka druga pitanja. Kome će se obratiti za pomoć? Hoće li uopće zadržati to dijete? Ako ga zadrži, tko će joj biti podrška? Hoće li nastaviti školovanje? Gdje će živjeti? Kako će roditelji reagirati? Hoće li je mladić ostaviti ili će možda završiti u braku? U svakom slučaju njezin će se život promijeniti iz korijena.

nice trebaju pristanak roditelja.

Smatramo da su maloljetničke trudnoće jedan od brojnih problema u našem društvu koji nije dovoljno prepoznat, pa se gotovo ništa i ne poduzima u svezi s tim, te smo zato i krenuli u ovo istraživanje o maloljetnim trudnicama, njihovim vezama i istražili kako djevojke i mladići u mojoj školi promišljaju o tim temama, te potražili odgovore na neka pitanja i od stručnih osoba.

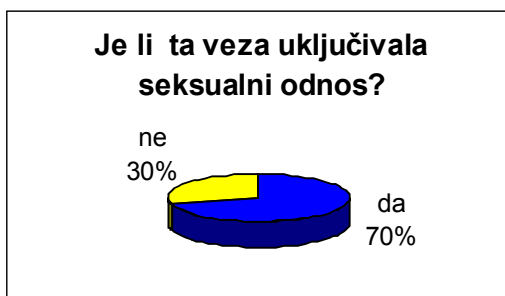
ISTRAŽIVANJE S POVODOM : MALOLJETNIČKE TRUDNOĆE

Zašto dolazi do neželjenih trudnoća u vezama tako mladih djevojka? Proveli smo anketu među 150 učenika naše škole , 2. , 3. i 4. razreda trogodišnjih i četverogodišnji usmjerenja, koja nam je trebala pomoći odgovoriti na ovo pitanje.

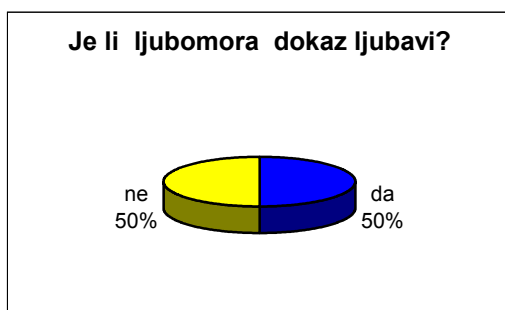
Na naše prvo pitanje: **Jesi li ikada bila/o u vezi?** , potvrdno je odgovorili čak 94% srednjoškolaca.

Zanimalo nas je i **je li ta veza uključivala seksualni odnos** . 70 % mladih odgovorilo je potvrdno na ovo pitanje.

50% mladih smatra da je **ljubomora način iskazivanja ljubavi**.

Evo kako djevojke odgovaraju na neka pitanja:

22% ispitanica je priznalo kako ih je **partner na intimni odnos nagovarao**, iako nisu bile spremne .

Interesantno je da su takav odgovor dale isključivo djevojke , ali 20% njih nije prepoznalo nagovaranje kao nasilje u vezi, dok 25% mladića, koji su sudjelovali u anketi , misli da nagovaranje na seksualne odnose nije nasilje. Također, 18% naših srednjoškolaca, opet djevojaka , ima problem jer partner odbija koristiti zaštitu pri spolnom odnosu.

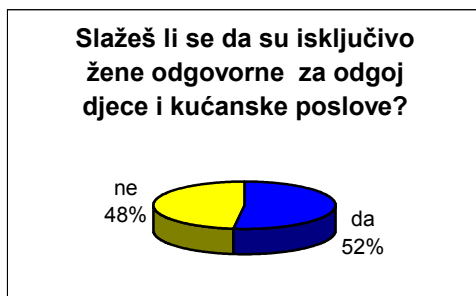

Mladići su odgovorili ovako na postavljena pitanja:

ISTRAŽIVANJE S POVODOM : MALOLJETNIČKE TRUDNOĆE

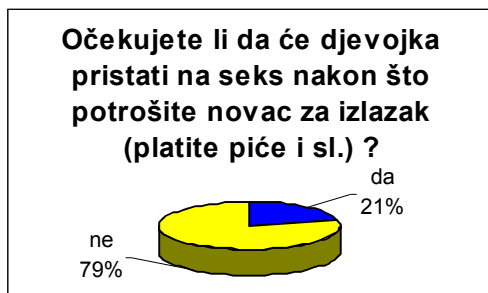
Neki rezultati ankete o vezama , u našoj školi ,su zbilja zastrašujući: 52% mladića smatra da su **isključivo žene odgovorne za odgoj djece i kućanske poslove.**

51% ih misli da žena treba paziti da ne izaziva muškarca.

a 21% njih očekuje da će **djevojka pristati na seksualne odnose nakon što on potroši na nju novac na izlazak.**

Čak 28% mladića misli da djevojka kaže : „**ne**“ ,a misli „**da**“.

Ovo istraživanje pokazuje da mladi , pogotovo mladići, još uvijek robuju stereotipima , a djevojke često i ne prepoznaju nasilje u vezi , što može dovesti i do maloljetničkih trudnoća.

Interesiralo nas je i koliko ima mladih trudnica u našoj školi. Odgovor smo potražili kod pedagoginje naše škole, Blaženke Kalčić.

U razgovoru sa pedagoginjom saznali smo da ove godine **našu školu, koja ima 400 učenika, pohađa čak osam trudnica**, od kojih su četiri već rodile. Najčešće su to učenice trogodišnjih škola, a neke su naviknute na teške materijalne i socijalne uvjete. Neke trudnice odluče ostanu u primarnoj obitelji koja im pruža podršku, a ostale se odluče za vezu ili brak, ako u međuvremenu nije došlo do prekida veze. Sznali smo i da Škola izlazi u susret djevojkama u trudnoći jer joj je cilj da svaki učenik završi školu. Međutim , neke djevojke ipak same napuštaju školu kada ostanu trudne pa se pokreće postupak za isključenje zbog velikog broja izostanaka.

Što naša škola poduzima na planu informiranja i educiranja mladih? Memoaids - „ Mladi educiraju mlade o aidsu i Stop nasilju , programi su koji su se provodili u Školi, Ti programi

ISTRAŽIVANJE S POVODOM : MALOLJETNIČKE TRUDNOĆE

obuhvaćali su tek oko pet posto učenika u Republici Hrvatskoj. Sustavnoga provođenja programa zdravstvenoga odgoja u školama još uvijek, nažalost, nema.

Jedna od djevojaka iz naše škole koja se i sama susrela sa problemom maloljetničke trudnoće otvoreno je progovorila o svom iskustvu.

Koliko imaš godina i koji razred pohađaš?

Imam 16 godina i idem u prvi razred srednje škole. Jesi li u vezi? Da, već 4 godine. Od moje dvanaeste godine.

Pretpostavljam da nisi planirala trudnoću? Kako je do toga došlo? Jeste li koristili kontracepciju?

Naravno da nisam planirala trudnoću. Do toga je došlo sasvim slučajno, zbog nepažnje. Nismo koristili nikakvu zaštitu.

Svakom se to može dogoditi.

Samo tada niste, ili uopće ne koristite zaštitu?

Ne. Nikada nismo ništa koristili. S prezervativom je neugodno, a od pilula se dobije višak muških hormona, počnu ti rasti dlake i nisam ih nikad htjela uzimati.

Što planiraš sada? Hoćeš li roditi?

Naravno. Mislim i da ću se odmah udati.

Hoćeš li pohađati školu?

Mislim da neću. Možda ću završiti „večernju“. Ne znam. Pa, ja sam mama!

Kako je reagirala okolina, tvoj razred?

Podrugljivo su se smijali, Mislim da je naša sredina dosta konzervativna i ne prihvaća nešto što bi trebalo biti normalno.

Što misliš o uvođenju zdravstvenog odgoja u osnovne i srednje škole? Jesi li ti bila dovoljno informirana o spolnosti prije nego što si stupila u intimne odnose?

Slazem se u potpunosti s tim prijedlogom. Ja mislim da sam bila upoznata sa svim, ali ima i onih koji nisu. Mislim da bi to puno pomoglo mladima.

***Mama, i ti si dijete**

Priča ove djevojke, koja je mlađa od mene a ponosno kaže: „Pa, ja sam mama!“ me iznenadila i pomalo šokirala. Htjela sam joj reći: „Mama, i ti si dijete!“, ali sam se suzdržala jer je jedina pristala razgovarati sa mnom (od osam djevojaka koje su trudne u našoj školi). Možda su ostale shvatile da imaju problem i nerado o njemu govore. Ova djevojka očito nije. Ona i njezin dečko nikada nisu koristili nijedan oblik kontracepcije. O tome očito vrlo malo i zna. Nije svjesna što je čeka u životu.

Ona svoju bebu očekuje kao lutku sa kojom će se igrati. Da, i zabavlja je što više neće morati u školu. Misli da je odrasla i spremna udati se. Pri tome uopće nije svjesna odgovornosti koje je očekuju.

Zaključili smo da u neinformiranosti i neznanju mladih leži drugi razlog zašto je toliko maloljetnih trudnica oko nas.

Mlade djevojke često prvi put posjete ginekološku ordinaciju tek nakon što ostanu trudne .

Odgovore na neka pitanja zato smo potražili od ginekologinje ,dr. Jasne Hauzer , koja je zaposlena u Domu zdravlja Beli Manastir.

Ako statistički podaci pokazuju da je prosječan početak spolnoga odnosa djevojaka sa 17 , a mladića sa 16 godina i da svega 40% parova koristi kontracepciju, je li i kod nas tako?

Statistički podaci uglavnom pokazuju da se u zadnjih nekoliko godina primijetilo da djevojke sve ranije stupaju u spolne odnose.

S koliko godina stupaju u intimne odnose?

Teško je govoriti o nekoj donjoj granici, ali postoje djevojke koje sa 14 i 15 godina imaju redovan spolni odnos. Djevojke i mladići stupaju u spolne odnose ovisno o psihičkoj spremnosti.

S koliko godina bi Vam se djevojke trebale javiti prvi put u ordinaciju?

Prvi put bi se trebale javiti sa 14-15 godina , tek toliko da se posavjetuju i dobiju neke okvirne spoznaje o spolnosti, prenosivim bolestima i kontracepciji. Jako bi bilo poželjno da se prvi put javljaju nakon stupanja u spolni odnos kako bi se zaštitile od raznih zaraznih prenosivih bolesti i neželjene trudnoće.

Kada Vam se djevojke prvi put javljaju?

Prvi put u ordinaciju djevojke se javljaju u dobi sa 16-18 godina, vrlo rijetko ranije. 20% djevojaka javlja se prije stupanja u spolne odnose, a 80% javlja se kada su već stupile u spolni odnos. A postoji znatan broj djevojaka koje se javljaju tek kada nastupi neželjena trudnoća.

Dolazi li do tih trudnoća, po Vašem mišljenju, zbog nedovoljne

informiranosti mladih, nepostojanja programa u školi koji bi se sustavno bavio spolnošću mladih?

Neprosvijećenost tih trudnica često je razlog zašto dolazi do trudnoća, mali broj trudnica svjesno želi u toj dobi trudnoću, a to su uglavnom pripadnice romske skupine.

Povjeravaju li Vam se djevojke ? Zna li možda je li neka trudnoća posljedica verbalnog nagovaranja na seksualne odnose od strane mladića? Očekuju li mladići da samo djevojke koriste kontracepciju?

Djevojke se u velikoj većini povjeravaju i emotivno reagiraju kada im s dogodi neželjena trudnoća. Nerado govore o trudnoći koja je posljedica nekog verbalnog nagovaranja, te nam to nije poznato. Inače je poznato da muškarci očekuju da rizike eventualne trudnoće snose samo djevojke.

Ostaju li u vezi i nakon što djevojka zatrudni?

Takve statistike nemamo, ali vjerojatno jedan veći dio trudnica ostaje u vezi sa ocem svoga djeteta. Događa se da zadržavaju trudnoću i ako nastupi prekid u vezi sa budućim ocem u tijeku trudnoće.

Kakve komplikacije se mogu javiti kod mladih trudnica?

Trudnice koje imaju ispod 17 godina smatraju se rizičnim trudnicama i kod njih se može očekivati više komplikacija, a to se pripisuje psihičkoj nezrelosti i nezrelosti spolnih organa.. Češći su spontani pobačaji u vrlo mladih trudnica, kao i

ISTRAŽIVANJE S POVODOM : MALOLJETNIČKE TRUDNOĆE

prijevremeni porodi, a poznato je da trudnice mlađe od 17 godina rađaju i djecu niže porođajne mase.

Ima li onih koje žele prekinuti trudnoću ili su to već učinile?

U svakom slučaju veći je postotak maloljetnih trudnica koje trudnoću završavaju namjernim pobačajem. Postoje trudnice koje se povjeravaju, govore o partnerima koji odbijaju snositi odgovornost i samim time nagovaraju djevojku na prekid trudnoće. Više od 2/3 maloljetnica prekida trudnoću.

Koje posljedice mogu imati zbog prekida trudnoće?

Od fizičkih posljedica može doći do komplikacija nakon učinjenog namjernog

prekida trudnoće, kao što su infekcije, krvarenja, oštećenja sluznice maternice, pa i do kasnije neplodnosti. Psihičke posljedice su poznate i one mogu biti još trajnije.

Mislite li da bi Ministarstvo trebalo što prije uvesti u sve škole program zdravstvenog odgoja i obrazovanja?

Program zdravstvenog odgoja i obrazovanja trebalo bi što prije uvesti u škole jer je to jedini način na koji bi i oni koji ne dolaze u ginekološke ordinacije naučili dosta toga o spolnom odgoju. Tako bi se smanjile upravo one problematične situacije o kojima smo govorili.

Gdje maloljetne majke mogu boraviti sa svojim djetetom ako ih obitelj odbaci a mladić napusti ?

Saznali smo da na području naše županije postoji samo jedan dječji dom - „Klasje“, dvije zgrade koje zbrinjavaju oko 95 osoba, a tamo sa djetetom može boraviti i maloljetna majka dok njezino dijete ne napuni godinu dana. Što nakon toga?

Maloljetnička trudnoća je problem. Ona okrene cijeli život naopako i svakako ostaju posljedice, psihičke ili fizičke. Kao prvo, takva trudnoća svakako nije poželjna ni djevojci, a ni mladiću. A tko zna kakve sve posljedice može imati i dijete, ako se uopće rodi, od zanemarivanja, davanja na usvajanje, a nerijetko završava u domu za nezbrinutu djecu. Ovo istraživanje je pokazalo da takve trudnoće najčešće nastaju zbog neznanja ili nasilja u vezi. Jednim dijelom za to je kriv i odgoj, mediji, želja mladih da što prije odrastu... No, što učiniti da se taj problem ublaži, da mladi dobiju spoznaje o spolnosti na vrijeme? Što sve ne učimo u školi, ali čini nam se, najmanje o onome što je jako važno za život, o zdravlju i planiranju obitelji, ljudskoj spolnosti... **26.11.2007. udruga Grozd i Forum za slobodu odgoja su nakon dvogodišnjeg natezanja s MZOŠ-em potpisale ugovor o otkupu prijedloga eksperimentalnog programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja, što je možda jedini pomak u rješavanju ovoga problema. Ali, dok se taj program od drugoga polugodišta ove školske godine uvodi samo eksperimentalno tek u pet osnovnih i pet srednjih škola u Republici Hrvatskoj, djevojke i mladići će i dalje u neznanju imati rizične spolne odnose. Stoga se nadamo da će ti programi biti što prije uvedeni u nastavu u svim školama. A do tada?**

Koliko će još djevojčica postati mamama?!

